

ALICE FEENEY

—

PONEKAD LAŽEM

NAKLADNIK

Egmont d.o.o.
Višnjevac 3, Zagreb

ZA NAKLADNIKA

Bruno Barbić

UREDNIK

Davor Uskoković

KOREKTORICA

Mirjana Paić-Jurinić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Antares

DIZAJN KORICA

Studio 2M d.o.o.

TISAK

Grafički Zavod Hrvatske d.o.o.
Zagreb, svibanj, 2018.

NASLOV IZVORNICA

Sometimes I Lie

Copyright © 2017 by Alice Feeney
© za hrvatsko izdanje Egmont d.o.o., 2018.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige
ne smije biti objavljen ili pretisnut bez prethodne
suglasnosti nakladnika i vlasnika autorskih prava.

ISBN (meki uvez): 978-953-13-1639-2

ISBN (tvrdi uvez): 978-953-13-1656-9

Cip zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem xxxxxx (meki uvez)

Cip zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem xxxxxx (tvrdi uvez)

Alice Feeney

—

Ponekad lažem

Prevela s engleskog
Jelena Pataki

PULS

Za mog Daniela. I nju.

Zovem se Amber Reynolds. Tri su stvari koje trebate znati o meni:

1. U komi sam.
2. Muž me više ne voli.
3. Ponekad lažem.

Sada

Drugi dan Božića, prosinac 2016.

Oduvijek sam uživala u slobodnom padu između sna i jave. U onih nekoliko dragocjenih, polusvjesnih sekundi prije nego što otvorite oči, kada povjerujete da su vaši snovi možda stvarnost. U trenutku silnog zadovoljstva ili bola, prije negoli vam osjetila dođu sebi i obavijeste vas o tome tko ste, što ste i gdje se nalazite. Zasad, samo još trenutak, uživam u samonametnutoj zabludi koja mi dopušta zamišljati da mogu biti bilo tko i bilo gdje, da mogu biti voljena.

Nazrem svjetlost onkraj vjeđa, a burma na prstu privuče mi pozornost. Djeluje teže nego prije, kao da me vuče nadolje. Tijelo mi pokriva plahta čiji miris ne prepoznajem, pa razmislim o mogućnosti da se nalazim u hotelu. Svako sjećanje na san iščezne. Nastojim ostati u njemu, nastojim biti netko i zadržati se negdje gdje nisam, ali ne uspijevam. Nisam nitko doli one koja jesam i ovdje sam, premda već znam da ne želim biti. Udovi me bole i toliko sam umorna da ne želim otvoriti oči – sve dok se ne prisjetim da i ne mogu.

Panika me preplavi poput zapuha ledenoga zraka. Ne mogu se prisjetiti gdje se točno nalazim

ni kako sam ovamo dospjela, ali znam tko sam: *Zovem se Amber Reynolds, trideset pet mi je godina i udana sam za Paula.* Ponavljam te tri stvari u glavi čvrsto prianjajući za njih kao da me mogu spasiti, ali svjesna sam da je određeni dio priče izgubljen; nekoliko je zadnjih stranica istrgnuto. Pošto povežem sjećanja najbolje što mogu, potisnem ih sve dok mi se dovoljno ne stišaju u glavi da mogu razmišljati, osjećati i pokušati pronaći smisao u svemu tomu. Jedno sjećanje odbija me poslušati i upire se izbiti na površinu, ali ne želim mu vjerovati.

Zvuk stroja probije mi se u svijest posve me lišavajući nade i prepuštajući me tek neželjenoj spoznaji da se nalazim u bolnici. Sterilni vonj prostorije tjera me na povraćanje. Mrzim bolnice. One su domovi smrti i propuštenih kajanja, i nikako nisu mjesto koje bih ikada odlučila posjetiti, a kamoli u njemu boraviti.

Prisjetim se da su ovdje bili neki ljudi, stranci. Koristili su se riječju koju sam odbila čuti. Prisjećam se silnog komešanja, podizanja glasova i straha, i to ne samo vlastitoga. Trudim se dalje otkrivati, no um me iznevjerava. Dogodilo se nešto vrlo loše, ali ne mogu se prisjetiti što ni kada.

Zašto nije ovdje?

Opasno je postavljati pitanje na koje već znate odgovor.

Ne voli me.

Zabilježim tu misao u glavi.

Začujem otvaranje vrata. Netko korača, a potom iznova zavlada tišina, ali narušena je, nepotpuna. Zdesna osjetim ustajao miris cigareta i čujem škrabanje olovke po papiru. Netko se nakašlje meni slijeva, pa shvatim da ih je dvoje. Stranci u tami. Hladnije mi je nego prije i osjećam se užasno sitno. Nikada dosad nisam spoznala užas poput toga koji me obuzima.

Da barem netko nešto kaže.

»Tko je ona?« upita ženski glas.

»Nemam pojma. Koji užas, sirotica«, odvrati druga žena.

*Zovem se Amber Reynolds! Radijska sam voditeljica!
Zašto ne znate tko sam?*

Neprestano izvikujem jedne te iste rečenice, ali ne obaziru se na mene jer sam izvana nijema. Izvana nisam nitko i nemam ime.

Želim se vidjeti onako kako me one vide. Želim sjesti, posegnuti i dodirnuti ih. Želim ponovno nešto osjetiti. Bilo što. Bilo koga. Želim postaviti tisuću pitanja. Mislim da želim doznati odgovore. I one se posluže riječju otprije, onom koju ne želim čuti.

Žene odu i zatvore vrata, ali riječ se zadrži za njima te je, kada ostanemo same, više ne mogu ignorirati. Ne mogu otvoriti oči. Ne mogu se pomaknuti. Ne mogu progovoriti. Riječ iskoči na površinu nalik mjehuriću i rasprsnje se, te shvatim da je istinita...

Koma.

Prije

Tjedan prije – ponedjeljak, 19. prosinca 2016.

Šuljam se niz stube u ranojutarnjoj tami pazeći da ga ne probudim. Sve je na svom mjestu, a opet sam uvjeren da nešto ne štima. Navučem teški zimski kaput kako bi me zaštitio od hladnoće i odem u kuhinju po ustaljenoj navici. Otpočnem sa stražnjim vratima i opetovano zakrećem kvaku dok se ne uvjerim da su zaključana:

Gore, dolje. Gore, dolje. Gore, dolje.

Zatim stanem pred štednjak s dvostrukom pećnicom, ruku savijenih u laktima kao da se spremam upravljati impresivnim orkestrom sačinjenim od plinskih gumba. Prsti mi tvore prepoznatljiv oblik; kažiprst i srednji prst obiju ruku dodiruju palčeve. Šapćem si u bradu dok pogledom provjeravam jesu li svi gumbi i broččanik isključeni. Triput sve pregledam, a nokti mi škljocaju stvarajući Morseov kod poznat isključivo meni. Zadovoljna jer je sve na mjestu i sigurno, spremim se napustiti kuhinju i nakratko se zadržim na do vratku pitajući se hoću li se i danas morati okrenuti i sve ponoviti. Neću.

Na prstima prolazim škripavim podovima sve do hodnika, uzimam torbicu i provjeravam sadržaj.

Mobitel. Novčanik. Ključevi. Zatvorim je, otvorim, a zatim još jednom provjerim. Mobitel. Novčanik. Ključevi. Provjerim sadržaj i treći put dok koračam prema ulaznim vratima. Pošto načas zastanem, šokira me žena koja mi uzvraća pogled u zrcalu. Izgledam kao netko tko je nekoć možda bio lijep, no sada se jedva prepoznajem. Mješovita sam paleta svijetlih i tamnih boja. Dugačke crne trepavice uokviruju mi krupne zelene oči ispod kojih počivaju tužne sjene, a iznad guste smeđe obrve. Koža povrh jagodičnih kostiju sličí mi rastegnutom bijelom platnu. Kosa mi je toliko smeđa da je gotovo crna, a lijeni ravni pramenovi padaju mi niz ramena u nedostatku bolje zamisli. Provučem prste kroz nju te je skupim u konjski rep sklanjajući je s lica pomoću gumice sa zapešća. Razdvojim usne kao da se štogod spremam reći, no iz njih iziđe tek zrak. Lice namijenjeno radiju tvrdoglavo mi uzvraća pogled.

Prisjetim se vremena i podsjetim samu sebe da me vlak neće čekati. Nisam ga pozdravila, ali pretpostavljam da i nije važno. Ugasim svjetlo pa iziđem iz kuće triput provjeravajući jesam li zaključala ulazna vrata, a potom se odrješito zaputim vrtinom stazom obasjanom mjesečinom.

Rano je, ali već kasnim. Madeline je dosad već stigla u redakciju i pročitala novine pokravši ih svih dobrih priča. Producenti su već probrali novinska trupla prije negoli se izvikala na njih i prisilila ih da joj nabave najbolje intervjuje za jutarnju emisiju. Taksiji su već na putu kako bi pokupili i ispljunuli

odveć uzbuđene i slabo pripremljene goste. Svako je jutro drugačije, a opet sasvim ustaljeno. Prošlo je šest mjeseci otkad sam se pridružila ekipi emisije *Coffee Morning* i stvari ne idu po planu. Mnogi misle da imam posao iz snova, ali noćne su more također snovi.

Nakratko zastanem u predvorju kako bih kupila kavu za sebe i kolegicu, a potom se kamenim stubištem uspnem na peti kat. Ne volim dizala. Namjestim osmijeh na lice prije ulaska u redakciju i podsjetim se da sam najbolja u tome; u prilagođavanju ljudima oko sebe. Mogu biti »prijateljica Amber« i »supruga Amber«, ali sada je vrijeme za »Amber iz *Coffee Morninga*«. Mogu odigrati sve uloge koje mi je život dodijelio i znam sav tekst napamet; odavno ga uvijek bavam.

Sunce je jedva izišlo, ali kao što se moglo i očekivati, malena i poglavito ženska ekipa već se okupila. Tri mlade producentice gonjene kofeinom i ambicijom naginju se nad svojim stolovima. Okružene snopovima knjiga, starim scenarijima i praznim šalicama, tipkaju na svojim tipkovnicama kao da životi njihovih mačaka ovise o tome. U udaljenom kutu vidim odsjaj Madelineine svjetiljke u njezinu uredu. Sjednem za svoj stol i uključim računalo smiješeći se ostalima i odzdravljajući im. Ljudi nisu zrcala, ne vide vas na način na koji sami sebe vidite.

Madeline je ove godine promijenila tri osobne pomoćnice. Nitko se ne zadrži predugo prije negoli

ga odbaci. Ne želim vlastiti ured i ne trebam osobnu pomoćnicu; volim sjediti s ostalima. Mjesto pokraj mojega prazno je. Neobično je što Jo već nije stigla, pa se zabrinem da nešto nije u redu. Spustim pogled na uredsku kavu koja se hladi, a zatim nagovorim samu sebe da je odnesem u Madelinein ured. Nazovimo to zalogom mira.

Zastanem na otvorenim vratima poput vampira koji čeka poziv. Ured joj je smiješno malen, doslovce je riječ o prenamijenjenoj ostavi jer odbija sjediti s ostatkom ekipe. Svaki milimetar lažnih zidova načičkan je uokvirenim fotografijama koje prikazuju Madeline u društvu slavnih osoba, a malena polica s priznanjima stoji iza njezina stola. Ne podigne pogled. Promatram njezinu ružnu kratku kosu i sijedi korijen koji se nazire podno crnih strnjaka. Podbradci joj sjede jedan na drugome, a ostatak njezina kobasičastog tijela nasreću skriva vrećasta crna odjeća. Stolna svjetiljka obasjava tipkovnicu nad kojom lebde Madelineini prstenjem urešeni prsti. Znam da me vidi.

»Pomislila sam da bi ti dobro došla«, kažem pa ostanem razočarana jednostavnošću riječi s obzirom na to koliko mi je trebalo da ih smislim.

»Stavi je na stol«, odvratu netremice zureći u zaslon.

Nema na čemu.

Maleni ventilator štekće u kutu, a toplina koja zaudara na palež plete mi se oko nogu i zadržava

me na mjestu. Zateknem se kako zurim u madež na njezinu licu. Oči mi to ponekad čine; usredotočuju se na ljudske nesavršenosti načas zaboravljajući da ovi vide kako gledam stvari koje bi najradije sakrili.

»Jesi li imala ugodan vikend?« odvažim se upitati.

»Još nisam spremna razgovarati s ljudima«, kaže. Pustim je na miru.

Vratim se za stol i pregledam snop pošte koja se nagomilala od petka: dva romana ružnih korica koja nikada neću pročitati, pokoje pismo obožavatelja te pozivnica za dobrotvornu večeru, koja mi pak zapne za oko. Pijuckam kavu i maštam o tome što bih odjenula te koga bih povela kada bih išla. Doista bih trebala poraditi na svom dobrotvornom angažmanu, samo naizgled nikako ne stižem. Madeline je zaštitno lice *Crisis Childa*, kao i zaštitni glas *Coffee Morninga*. Oduvijek sam njezin blizak odnos s najvećom državnim dobrotvornom udrugom za djecu smatrala pomalo neobičnim s obzirom na to da djecu ne podnosi i nikada nije imala vlastitu. Nikada se čak nije ni udala. Posve je sama u životu, ali nikada usamljena.

Nakon sortiranja pošte pročitam informativne bilješke za jutarnji program jer malo pozadinskog znanja prije emisije uvijek dobro dođe. Ne mogu pronaći crvenu kemijsku olovku, stoga se zaputim prema ormariću s uredskim priborom.

Zalihe su obnovljene.

Osvrnem se preko ramena pa vratim pogled na uredno poslagane police s priborom. Uzmem pregršt ljepljivih papirića te nekoliko crvenih olovki i naguram ih u džepove. Uzimam ih sve dok ne ispraznim kutiju. Ne diram ostale boje. Nitko ne podiže pogled dok se vraćam za stol, ne zamjećuju kako praznim džepove u svoju ladicu i zaključavam je.

Upravo kad se zabrinem da mi se jedina ovdašnja prijateljica danas neće pojaviti, Jo stigne i nasmiješi mi se. Kao i uvijek, odjevena je u plave traperice i bijelu majicu, naizgled nesposobna odmaknuti se od devedesetih. Čizme za koje kaže da ih mrzi pohabane su na peti, a plava joj je kosa pokisla. Sjedne za stol pokraj mojega te sučelice ostatku producenata.

»Oprostite što kasnim«, šapne. Nitko osim mene ne primijeti.

Zadnji stigne Matthew, urednik emisije. Ništa neobično. Njegove uske pamučne hlače napete su na šavovima i spuštene na struku kako bi se prilagodile izbočini oko njegova pojasa. Malčice su mu prekratke u odnosu na dugačke noge, pa otkrivaju šarene čarape povrh ulaštenih smeđih cipela. Zaputi se ravno za svoj uredan stol pokraj prozora i ne pozdravivši nas. Nikako ne mogu shvatiti zašto žensku producentsku ekipu predvodi muškarac. Ali opet, Matthew se odvažio i prihvatio posao nakon što je moja prethodnica naglo otišla, stoga valjda trebam biti zahvalna.

»Matthew, možeš li doći u moj ured sada kad si stigao?« upita Madeline sa suprotnog kraja prostorije.

»A mislio je da jutro ne može biti gore«, šapne Jo. »Piće poslije posla i dalje vrijedi?«

Kimnem odahnuvši jer neće ponovno nestati odmah nakon emisije.

Promatramo Matthewa dok žurno uzima svoje informativne bilješke i juri u Madelinein ured, a razmetljivi mu kaput leprša na bokovima kao da se sprema poletjeti. Nakon nekoliko trenutaka izleti iz ureda crven u licu i usplahiren.

»Bolje nam je da krenemo u studio«, kaže Jo prekidajući me u razmišljanju. Pametno, s obzirom na to da emisija kreće za deset minuta.

»Idem provjeriti je li Njezino Veličanstvo spremno«, odvratim, sretna jer sam uspjela navesti Jo na osmijeh. Ulovim Matthewov pogled kada podigne urednu zavojitu obrvu u mojem pravcu. Nisam to trebala reći naglas.

Kako se kazaljka primiče punom satu, svi idu prema svojim mjestima. Madeline i ja odlazimo u studio zauzeti prepoznatljive položaje na zatamnjenoj pozornici. Promatraju nas kroz golemi stakleni prozor iz sigurnosti galerije, poput dviju silno različitih životinja koje su zabunom stavili u isti kavez. Jo i ostali producenti sjede u galeriji. Svijetla je i glasna, s milijun tipki različite boje koje djeluju užasno složeno s obzirom na jednostavnost našeg posla; razgovor s ljudima i hinjenje zadovoljstva. Nasuprot tomu, studio je slabo osvjetljen i neugodno tih. U njemu su samo stol, nekoliko stolaca i dva mikrofona. Madeline

i ja nijemo sjedimo u tami ignorirajući jedna drugu i čekajući da se upali crvena lampica te otpočne prvi čin.

»Dobro jutro i dobro došli u prvo tjedno izdanje *Coffee Morninga*, ja sam Madeline Frost. Malo poslije u emisiji pridružiti će nam se autorica bestselera E. B. Knight, ali prije toga razgovarat ćemo o porastu broja ženskih glava obitelji, a u današnjem dijelu s pozivima potičemo vas da se upoznate s temom izmišljenih prijatelja. Jeste li ih imali kao dijete? Možda ih još uvijek imate...«

Poznati zvuk njezina glasa namijenjenog prijenosu uživo umiri me, stoga se prebacim na autopilot čekajući red da nešto kažem. Pitam se je li se Paul već probudio. U zadnje vrijeme nije pri sebi; dokasna ostaje u kolibi za pisanje i dolazi u krevet netom prije nego što ustanem, ili uopće ne dolazi. Voli kolibu nazivati kabinom. Ja stvari volim nazivati njihovim pravim imenom.

Jednom smo proveli večer u društvu E. B. King, kada je Paulov prvi roman postao popularan. To se zbilo prije više od pet godina, nedugo nakon što smo se upoznali. U to sam vrijeme bila televizijska novinarka. Radila sam na lokalnoj televizijskoj postaji, ništa spektakularno. No kada se vidite na zaslonu, doista osjećate poriv da se potrudite oko vlastitog izgleda, za razliku od radija. Tada sam bila mršava i nisam znala kuhati; prije Paula nisam imala komu, a rijetko sam se trudila samo za sebe. Uostalom,

bila sam prezaposlena. Uglavnom sam izvještavala o golemim rupama na cestama ili krađi olova s crkvenih krovova, ali jednog je dana sudbina odlučila uplesti prste. Naša reporterka zadužena za šoubiznis razboljela se, stoga su umjesto nje poslali mene da intervjuiram neku novu spisateljsku facu. Nisam čak ni pročitala njegovu knjigu. Mučio me mamurluk i mrzila sam što moram odrađivati tuđi posao, ali sve se promijenilo nakon što je ušao u prostoriju.

Paulov je izdavač radi intervjua unajmio apartman u Ritzu, stoga sam imala osjećaj da se nalazimo na pozornici, a da pritom nisam naučila tekst. Sjećam se da sam se osjećala izgubljeno, ali pošto je sjeo na stolec nasuprot meni, shvatila sam da je usplahireniji od mene. Bio je to njegov prvi televizijski intervju i nekako sam ga uspjela opustiti. Kada je poslije zatražio moju posjetnicu, nisam tomu pridavala prevelik značaj, ali snimatelj je čitavim putem do automobila sa silnim zadovoljstvom komentirao našu »kemiju«. Osjećala sam se poput školarke kada me te večeri nazvao. Razgovarali smo i to bez napora, kao da se već poznajemo. Rekao je da narednog tjedna mora na svečanu dodjelu književnih nagrada te da nema s kime ići. Zanimalo ga je jesam li možda slobodna. Bila sam. Na svečanosti smo sjedili za istim stolom kao i E. B. Knight; bilo je to kao da ste na večeri s legendom i vrlo upečatljiv prvi spoj. Bila je šarmantna, bistra i dovtijliva. Veselila sam se ponovnom susretu s njom otkada sam doznala da su je pozvali u emisiju.